

PAT-1901100202020202 Seat No. _____

**M. A. (Sem. II) (CBCS)
(W.E.F. 2019) Examination**

August / September - 2020

Sanskrit : ECT - 02

**(Vedantasāstra - Sankarabhashya on Brahmasutra)
(New Course)**

Time : 2½ Hours]

[Total Marks : 70

- १ नीचेनाभांथी कोईपक्षे गद्यजंओनो सभजूती साथे अनुवाद करो. १४
- 1 Explain with translation any two portion of commentry. 14
- (१) ब्रह्मणो जिज्ञासा ब्रह्मजिज्ञासा । ब्रह्म च वक्ष्यमाणलक्षणं जन्मावस्म मतः इति । अतएव न ब्रह्म शवक्ष्यं जात्माद्यर्थान्तरं पाशङ्कितव्यम् । ब्रह्मण इति कर्मणि षष्ठी, न शेषे जिज्ञास्मापेक्षत्वा जज्ञासामाः, जिज्ञास्मान्तरानिर्देशाच्च । ननु शेषषष्ठीनरिग्रहेऽपि ब्राह्मणो जिज्ञासाकर्मत्वं न विरुध्मते, संबन्धसामान्यस्म विशेषनिष्ठत्वात् । एवमपि प्रतिमक्षं ब्रह्मणः कर्मत्वमुत्सृज्य, तापान्मद्द्वारेण परोक्षं कर्मत्वं लप्यतो व्यर्थः स्मात् । न व्यर्थः ब्रह्माश्रिताशेषविचास्रतिज्ञार्थत्वादिति चेत् न, प्रधानपरिग्रहेतदपेक्षितानामर्थाक्षिप्तत्वात् ।
- (२) यस्मत्तूत्पाद्यो मोक्षस्तस्य मानसं वाचिकं कायिकं वा कार्यमपेक्षात इति युक्तम् । तथा विकार्यत्वे चः तयोः पक्षयोर्मोक्षस्य ध्रुवमनित्यत्वम् । नहि दध्यादि विकार्यमुत्पाद्यं वा घटादि नित्यं दृष्टं लोके । नवाप्यत्वेनापि कार्यापेक्षाः स्वात्मस्वरूपत्वे सत्यनाप्यत्वात् । स्वरूपव्यतिरिक्तत्वेऽपि ब्राह्मणो नाप्यत्वं, सर्वगतत्वेन नित्यात्पस्वरूपमत्वात्सर्वेण ब्रह्मणः आकाशस्येव । नापि संस्कार्यो मोक्षः येन व्यापारमपेक्षते ।
- (३) तस्मात्किमपि वक्तव्यम् यदनन्तरं ब्रह्मजिज्ञासोपदिश्यत इति उच्यते नित्यानित्यवस्तुविवेकः इक्षुमुत्रार्थभागविरागः शमदमादिसाधनसंपत् मुमुक्षुत्वं च तेषु हि सत्सुप्रागपि धर्मजिज्ञासायाउर्ध्वं च शक्यते जिज्ञासितुं ज्ञातुं च न विपर्यये तस्मादथ शब्देन यथोक्त साधनसंपत्त्यानन्तर्यमुपदिश्यते ।

(४) अतस्तदब्रह्म यस्येयं जिज्ञासा प्रस्तुता, तद्यदि कर्तव्य शेषत्वेनोपदिश्येत तेन च कर्तव्येन साध्मश्चेन्मोक्षोऽभ्युपगम्येत, अनित्य एव स्मात् । तत्रैवं सति यथोक्त कर्मफलेष्वेव तारतम्यावस्थितेष्वनित्येषु कञ्चिदतिशयो मोक्ष इति प्रसज्येत् नित्यञ्च मोक्षः सर्वमोक्षवादि भिरभ्युपगम्यते अतो न कर्तव्य शेषत्वेन ब्रह्मोपदेशो युक्तः ।

२ शांकर भाष्य अनुसार 'जन्माद्यस्य यतः' सूत्रने सभज्ञावो. १४

2 Explain 'जन्माद्यस्य यतः' sutra as per शांकरभाष्यम् । 14

अथवा / OR

२ शंकराचार्यना जिवन, समय अने कृतिओ विशे नोंध लखो. १४

2 Write a note on the Life, time and works of Sankracharya. 14

३ नीयेनामांथी कोईपण ओक विशे विवेचनात्मक नोंध लखो : १४

3 Write critical note on any **one** of the following : 14

(१) शास्त्रयोनित्वाधिकरणम् ।

(२) समन्वयाधिकरणम् ।

४ वेदांत दर्शनना मुख्य आचार्योना दार्शनिक मतो दर्शावो. १४

4 Write Philosophical ideas of Main Acharyas of Vedant Darshan. 14

अथवा / OR

४ ब्रह्मसूत्रमां यतुःसूत्रीना स्थान अने महत्त्वनी यर्था करो. १४

4 Discuss the place and importance of Chatusutri in area of Brahmasutra. 14

५ नीयेनामांथी कोईपण ओ विशे नोंध लखो : १४

5 Write notes on any **two** of the following : 14

(१) शंकराचार्यस्य भाष्यलेखनशैली ।

(२) अध्यासभाष्यम् ।

(३) साधनचतुष्टयम् ।

(४) षडभावविकाराः ।